

**SZKOLENIE NAUCZYCIELI KSZTAŁCENIA ZINTEGROWANEGO
NA TEMAT „STYMULOWANIE I WSPOMAGANIE
WSZECHSTRONNEGO ROZWOJU DZIECKA W EDUKACJI
WCZESNOSZKOLNEJ” PRZEPROWADZONE 11 XII 2008r.**

Prowadzące: Urszula Rzodkiewicz, Iwona Zakrzewska

**„Każde dziecko posiada liczne talenty’
które warto rozwijać.
Talent jest niczym roślina:
Jeśli się o nią dba od samego początku,
Rozwija się bujnie i cieszy oczy swym pięknem.”**

Kiedy nauczyciel projektuje działania edukacyjne, musi odpowiedzieć sobie na dwa podstawowe pytania po co i jak zamierza prowadzić zajęcia, czy stworzyć określoną sytuację wychowawczą. Obecnie wielu wychowawców ceni własną aktywność dziecka i podejmuje próby takiego organizowania sytuacji edukacyjnych, by sprzyjały one dziecięcej aktywności. Intensywne wspomaganie rozwoju musi być dopasowane do rzeczywistych możliwości poznawczych i wykonawczych konkretnego dziecka. Wspomaganie dziecka w jego rozwoju to organizowanie procesu uczenia się i czuwanie nad jego przebiegiem. Proces uczenia się przynosi wspaniałe efekty wówczas, gdy jest korzystnie dopasowany do dziecięcych możliwości. Zabawy i zadania do wykonania i ćwiczenia nie mogą być dla dziecka zbyt trudne ani zbyt łatwe. Dodatkowo mają kształtować to, co jest w rozwoju najważniejsze, bo dziecko ma być mądrzejsze, samodzielne, ciekawe świata i ludzi.

Lata przedszkolne są okresem intensywnego rozwoju umysłowego dziecka, a wnikliwość i ciekawość pozwalają lepiej poznać otaczający je świat. Poznawanie i rozumienie rzeczywistości nie może odbywać się bez kontaktu dziecka z dorosłymi- rodzicami, wychowawcami czy opiekunami. Jeśli mówimy o rozwoju umysłowym dziecka przedszkolnego to mamy na myśli rozwój jego czynności poznawczych takich jak rozwój wrażeń i spostrzeżeń wzrokowych, słuchowych, rozwój mowy i myślenia, a także pamięci, uwagi i wyobraźni. Jednym z ważniejszych osiągnięć rozwojowych dziecka jest także opanowanie mowy, iż może ono swobodnie wyrażać swoje myśli, ujawniać w sposób werbalny, formułować pytania, polecenia, wątpliwości, może powodować za pomocą słowa zmianę zachowania u drugiego człowieka. Takie posługiwanie się mową daje mu stopniowo coraz silniejsze poczucie kontroli nad otoczeniem. Mowa ustna rozwija się w tym okresie i doskonali. Obok tego procesu doskonalenia mowy ustnej pojawia się, rozwija i doskonali mowa pisana.

Sprzyjanie kształtowania się gotowości do nauki i pisania to po prostu właściwe stymulowanie jego rozwoju poznawczego, emocjonalnego, społecznego i fizycznego czyli poszukującej aktywności. Ważne jest by dziecko od początku pobytu w przedszkolu miało naturalny kontakt z książką, czasopiśmem wykorzystywanymi w różnych sytuacjach znakami, symbolami napisami itp. Prawidłowy poziom sprawności ruchowej dziecka przedszkolnego zależy zarówno od zdrowia fizycznego i dobrego samopoczucia, jak i od zdrowia psychicznego. Systematyczne podnoszenie sprawności ruchowej wiąże się z wszechstronnym rozwojem psychicznym i fizycznym. Jednym ze środków przeciwdziałających obniżonej sprawności ruchowej dziecka jest przyzwyczajanie go w wieku przedszkolnym popodnoszenia swojej sprawności poprzez branie aktywnego udziału w ćwiczeniach, zabawach i zajęciach ruchowych. Rozwój ruchowy dziecka jest źródłem nie tylko poznawania otaczającego świata, ale także prawidłowego rozwoju funkcji poznawczych i orientacji w przestrzeni. Wraz z rozwojem ogólnej sprawności ruchowej zwiększa się samodzielność ruchowa dzieci. Przy końcu okresu przedszkolnego sprawne ruchowo dziecko, bez pomocy dorosłych potrafi samo ubrać się i rozebrać, umyć, czesać, nakryć do stołu sprzątnąć po sobie. Organizując zabawy i gry ruchowe należy uwzględnić zasadę przechodzenia od ćwiczeń łatwiejszych do trudniejszych.

Twórczość plastyczna kształtuje wyobraźnię, pamięć, pozwala utrwalac wiedzę o przedmiotach, otoczeniu, życiu ludzi i zwierząt. Dzieła tworzone przez dziecko, ukazują piękny kolorowy świat, są bogatsze i doskonalsze od wypowiedzi słownych. Zadaniem nauczycieli jest zachęcanie dziecka do działalności plastycznej, dostarczenie materiału, dyskretne czuwanie nad jego pracą, by w każdej chwili służyć mu pomocą. W zajęciach tych należy wyróżnić techniki o charakterze płaskim: rysunek, malowanie, stemplowanie, a także niektóre wycinanki, oraz przestrzennym: układanki, lepienie.

Dzięki zajęciom plastycznym dziecko zawdzięcza nie tylko rozmach, dynamikę, ale ukierunkowanie ruchów, spostrzegawczosc, ćwiczenie uwagi i koordynacji wzrokowo-ruchowej. Poznanie dziecka to podstawowy warunek prawidłowego kierowania i wspomagania jego rozwojem w toku celowych oddziaływań wychowawczych. Należy zwracać uwagę na motorykę dziecka jego aktywnosc zabawową, sprawność analizatorów, sposób nawiązywania kontaktów z dziećmi i dorosłymi, przejawy pamięci, myślenia, wyobraźni, uwagi, rozwój mowy, jego wrażliwość emocjonalną, sposoby podporządkowani się nakazom i zakazom, umiejętności dziecka i jego zasób wiedzy o bliższym i dalszym otoczeniu. Te informacje pozwolą na przyjęcie przez nauczyciela takiego kierunku pracy, który będzie wspomagać wszechstronny rozwój dziecka.

Różnorodne działania wobec dziecka, przede wszystkim ważnych dla niego dorosłych mogą przyspieszyć, opóźnić lub całkowicie hamować pojawienie się różnych jego właściwości: stymulacja zewnętrzna zmieniać może nie tylko tempo i dynamikę rozwoju dziecka, ale także jego kierunek. Dziecko jest

całością- spostrzegającą, myślącą, przeżywającą, dążącą do czegoś, na swój sposób doskonałą, w odmienny sposób w każdej kolejnej fazie swojego życia. W kształtowaniu i wspomaganiu wszechstronnego rozwoju dziecka należy brać to pod uwagę.

***Stymulacja** – to stawianie zadań, tworzenie odpowiednich sytuacji, warunków emocjonalnych i materialnych, w których ujawni się aktywność twórcza dziecka.*

***Edukacyjne wspieranie** – interakcyjne kompetencje nauczyciela, umożliwiające mu trafne pomaganie uczniowi w osiągnięciu jego indywidualnych potrzeb rozwojowych. Potrzeby te mogą być natury intelektualnej, psychomotorycznej, emocjonalnej, społecznej, moralnej bądź innej.*

Od kiedy rozpoczynamy stymulowanie i wspomaganie rozwoju dziecka?

Pierwsze lata życia dziecka to „złoty” okres w jego rozwoju, dlatego jego stymulowanie rozpoczynamy już od urodzenia. W pierwszym roku życia rozwija się 20% inteligencji, w pierwszych czterech latach – 50%, w pierwszych ośmiu latach – 80%, a w pierwszych 13 latach – 92%. Siedemnastolatek osiąga 100% inteligencji.

Wspieranie dziecka zdolnego:

- rozpoznanie zdolności, potrzeb
- określenie strefy najbliższego rozwoju
- stworzenie i dostosowanie warunków do rozwijania zdolności, zainteresowań, pasji, twórczego myślenia
- metaumiejętność- sztuka uczenia się i relaksacji
- wyrównywanie dysharmonii w rozwoju emocjonalnym i społecznym

Wspieranie rodziców i nauczycieli w zakresie:

- diagnozowania zdolności dziecka
- stymulowania rozwoju
- kompensowania dysharmonii rozwojowych

Obszary stymulacji:

1. Spostrzeganie i myślenie.
2. Pamięć i wyobraźnia.
3. Zainteresowania.
4. Postawy.
5. Emocje.

Zajęcia stymulujące:

- elementy twórcze i odtwórcze
- zintegrowane zadania szkolne
- uwzględnianie możliwości poznawczych
- stymulacja obu półkul mózgowych
- angażowanie wszystkich zmysłów
- działania indywidualne i zbiorowe

Ćwiczenia stymulujące rozwój dziecka

1. Ćwiczenia kinezyjologiczne:

- masujemy brzuch jedną ręką, drugą ręką dotykamy głowy
- prawa ręka – lewe ucho, lewa ręka – nos (na zmianę)
- prawa ręka chwyta lewe kolano i na odwrót
- głowa, ramiona, kolana, pięty
- masaż
- kapturek myśliciela

2. Ćwiczenia rozwijające wrażliwość słuchową oraz zapoznające z różnymi rodzajami dźwięku:

- taniec
- gra na instrumencie
- słuchanie muzyki
- rymowanki rytmiczne

3. Gimnastyka mózgu:

- ćwiczenia pamięci
- ćwiczenia na koncentrację uwagi
- ćwiczenia w czytaniu i pisaniu
- budowanie słownictwa
- umiejętność formułowania myśli
- wywiady – dziecko w roli reportera
- ćwiczenia matematyczne, zadania problemowe